

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 14Svp/24/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200318
Dátum vydania rozhodnutia: 30. novembra 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Potásch
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9622200318.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD. a členov senátu JUDr. Mariána Trenčana, JUDr. Petry Príbelskej, PhD, JUDr. Mariána Fečíka a JUDr. Kataríny Cangárovej, LL.M, PhD v právnej veci žalobcu: O.. W.. I. K., L.. X.X.XXXX, J. P. XX, XXX XX T., proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Štátna komisia pre voľby a kontrolu financovania politických strán, Pribinova 2, 812 72 Bratislava, v konaní vo veci ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy konaných dňa 29. októbra 2022, takto

rozhodol:

Žaloba sa o d m i e t a .

Účastníkom konania sa právo na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e

1. Žalobca ako neúspešný kandidát na primátora mesta Košice, t.j. ako kandidát, ktorý nebol úspešný vo voľbách do orgánov samosprávy obcí konaných dňa 29. októbra 2022, podal dňa 14.11.2022 Najvyššiemu správne mu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“ alebo „správny súd“) žalobu datovanú ku dňu 08.11.2022 (danú na poštovú prepravu dňa 08.11.2022), ktorou sa domáhal, aby najvyšší správny súd rozhodol tak, že „Voľby do orgánov samosprávy obcí a voľby do samosprávnych krajov, ktoré sa konali 29. októbra 2022 na celom území Slovenskej republiky sú neplatné pre porušenie zákona č. 180/2014 Z.z.“.

2. V žalobe zároveň uviedol, že volieb sa zúčastnil ako občan - volič a tiež ako kandidát na primátora mesta Košíc, a preto má „vážny právny a hmotný záujem, aby priebeh ale hlavne spočítavanie hlasov prebehlo v súlade so zákonom 180/2014 Z.z.“.

3. Žalobca v texte žaloby poukázal na to, že volieb do orgánov územnej samosprávy mesta Košice sa zúčastnilo 60.152 voličov, pričom z tohto počtu bolo platných hlasov v rámci voľby primátora mesta odovzdaných spolu 55.884 hlasov, neplatných bolo 4268 hlasov, čo je 7,09% hlasov. Identicky následne žalobca poukazuje na konečné výsledky pre celé územie Slovenskej republiky, keď uvádza,

že volieb sa zúčastnilo 2.059.800 voličov, pričom pre voľbu starostov bolo platných 1.979.165 hlasov a neplatných hlasov bolo 80.635, čo je 3,9% hlasov.

4. Žalobca v žalobe meritórne namietal, že štátne orgány - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a Štátna komisia pre voľby a kontrolu financovania politických strán konali v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky a príslušnými právnymi predpismi (zákon č. 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých - ďalej ako „zákon č. 180/2014 Z.z.“), keď v dokumentoch „Informácia o spôsobe hlasovania“, resp. „Informácia o spôsobe hlasovania v hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave a v meste Košice“ bolo uvedené, že ak volič vloží hlasovací lístok do nesprávnej obálky, je takýto hlasovací lístok neplatný a - rovnako - že ak volič vloží obálku do nesprávnej schránky na hlasovanie, je takéto hlasovanie neplatné. V tomto kontexte poukázal na ustanovenia § 22 a § 29 zákona č. 180/2014 Z.z., ktoré podľa názoru žalobcu definujú podmienky hodnotenia platnosti, resp. neplatnosti obálky a hlasovacích lístkov. Následne uviedol, že § 195a odsek d) zákona č. 180/2014 určuje iba „farebné rozlíšenie obálok, hlasovacích lístkov a schránok, ale nepoukazuje, že hlasovanie nebude platné, ak hlasovací lístok, obálka a schránka nebude farebne zosúladené“. S identickou argumentáciou odkázal žalobca správny súd aj na § 182 až § 184 zákona č. 180/2014 Z.z.

5. Podľa názoru žalobcu uvedené orgány hrubo porušili Ústavu Slovenskej republiky, zákon č. 180/2014 Z.z. a zásady demokratického princípu volieb na celom území Slovenskej republiky v 6000 volebných okrskoch práve tým, že do príslušných informácií uviedli súvisiaci „príkaz“ o neplatnosti hlasov opísaný v bode 4 tohto odôvodnenia, pričom takéto kritérium neplatnosti podľa žalobcu zo všeobecne záväznej právnej úpravy nevyplýva.

6. Správny súd v rámci konania a rozhodovania o podanej žalobe - skôr ako pristúpil k realizácii meritórnych úkonov - skúmal primárne to, či sú splnené podmienky na meritórne rozhodovanie vo veci. Svoju pozornosť zamerlal najmä na to, či je žaloba podaná oprávneným subjektom (t.j. overoval podmienku aktívnej legitímácie na strane žalobcu), a teda či žalobca spĺňa niektorú z podmienok podľa § 312c písm. a/ až c/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v účinnom znení (ďalej ako „SSP“). Nesplnenie tejto podmienky totiž bez ďalšieho zakladá procesnú prekážku ďalšieho konania vo veci, a to bez toho, aby správny súd musel skúmať splnenie iných procesných podmienok vo veci a bráni tomu, aby súd rozhodoval v merite veci.

7. Podľa § 312c SSP, môže žalobu vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy podať a) kandidát na funkciu v orgáne územnej samosprávy, ktorý nebol zvolený, ak získal aspoň 10 % platných hlasov; tento žalobca môže napadnúť voľby len vo volebnom obvode, v ktorom kandidoval, b) politická strana alebo politické hnutie alebo ich koalícia, ktorá podala platnú kandidátnu listinu podľa osobitného predpisu alebo c) 10 % oprávnených voličov príslušného volebného obvodu.

8. Vychádzajúc zo zákonného vymedzenia žalobcu pre účely tohto druhu súdneho konania musel preto správny súd ustáliť, či žalobca spĺňa podmienku podľa § 312c písm. a/ SSP alebo podľa § 312c písm. b/ SSP, keď je nepochybné, že žalobca status žalobcu podľa § 312c písm. c/ nespĺňa (10% oprávnených voličov príslušného volebného obvodu).

9. Oboznámiac sa s textom žaloby najvyšší správny súd dospel k záveru, že žalobu podal O.. W.. I. K.A., L.. XX.XX.XXXX, J.: P. XX, XXX XX T.. Uvedené vyplýva nielen z vlastného označenia žalobcu v titulatúre žaloby, ale napr. aj zo štylistického - jazykového znenia žaloby, ako aj z podpisovej doložky žaloby, keď na jej konci (pod petitom) je uvedený text „O.. W.. I. K.“, nad ktorým sa nachádza čitateľný podpis „Ď.“.

10. Po tom, čo v súlade s bodom 9 tohto odôvodnenia správny súd identifikoval osobu, ktorá žalobu podala, skúmal, či ide o osobu, ktorá bola riadnym kandidátom vo voľbách do orgánov územnej samosprávy konaných dňa 29. októbra 2022, keď dospel k záveru, že tomu tak bolo. Prílohou č. 1 podanej žaloby je totiž rozhodnutie Mestskej volebnej komisie v Košiciach (č. MVK/2022/PR/01) zo

dňa 06.09.2022, z ktorého vyplýva, že O.. W.. I. K., J. P. XX, T. - I., bol riadne zaregistrovaný ako kandidát pre voľby primátora mesta Košice - a to na kandidátnej listine politickej strany STRANA MODERNÉHO SLOVENSKA (SMS). Z tejto listiny mal potom správny súd za preukázané, že žalobca bol riadnym kandidátom na funkciu primátora v meste Košice.

11. Na strane druhej, žalobca k žalobe nepriložil listinný dôkaz, ktorý by preukazoval, že v predmetných voľbách získal aspoň 10% platných hlasov, t.j. že by spĺňal ďalšiu podmienku aktívnej legitimácie podľa § 312c písm. a/ SSP. Túto skutočnosť preto skúmal správny súd z úradnej činnosti.

12. Z údajov zverejnených Štatistickým úradom Slovenskej republiky ([www://volby.statistics.sk](http://www.volby.statistics.sk)) vyplýva, že žalobca je neúspešný kandidát na primátora mesta Košice, ktorý získal 1,43% platných hlasov. Uvedené potom znamená, že žalobca nespĺňa podmienku minimálneho podielu hlasov (%) pre aktívnu legitimáciu tak, ako je táto definovaná zákonom.

13. V súvislosti s podanou žalobou a pre účely vymedzenia žalobcu podľa § 312c písm. a/ SSP je podľa názoru najvyššieho správneho súdu potrebné poukázať aj na ďalšiu kumulatívnu podmienku pre status žalobcu. Z citovaného ustanovenia § 312c písm. a/ SSP totiž vyplýva, že aktívnu legitimáciu môže mať žalobca podľa § 312c písm. a/ SSP len vo vzťahu k voľbám vo volebnom obvode, v ktorom sám kandidoval (k tomu pozri bod 7 tohto odôvodnenia). Ako to však vyplýva z petitu podanej žaloby, ktorý správny súd cituje v bode 1 tohto odôvodnenia, žalobca sa domáha vyhlásenia neplatnosti volieb vo vzťahu k celému územiu Slovenskej republiky, a to tak vo vzťahu k voľbám orgánov samosprávy obcí, ako aj k voľbám orgánov samosprávnych krajov.

14. Z predmetných parciálnych záverov potom vyplýva, že žalobca nespĺňa podmienku aktívnej legitimácie podľa § 312c písm. a/ SSP, keď v rámci volieb na funkciu primátora mesta Košice získal len 1,43% z celkového počtu platných hlasov (t.j. nespĺňa minimálnu kvantitatívnu podmienku pre riadny status žalobcu - získanie aspoň 10% platných hlasov) a zároveň nespĺňa ani ďalšiu podmienku uvedenú v citovanom zákonom ustanovení, a to z dôvodu, že žalobcom podaná žaloba presahuje rámec jeho vecnej aktívnej legitimácie, keď žalobca sa domáha vyhlásenia neplatnosti volieb na celom území Slovenskej republiky (2022), pričom podľa § 312c písm. a/ SSP by sa neplatnosti komunálnych volieb mohol domáhať len vo vzťahu k voľbám primátora mesta Košice, v ktorých riadne kandidoval.

15. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca mal v úmysle napadnúť voľby aj v ďalších obvodoch (okrem mesta Košice), resp. domáhal sa vyhlásenia neplatnosti volieb do orgánov územnej samosprávy (2022) na celom území Slovenskej republiky, správny súd z úradnej činnosti na webovom sídle Štatistického úradu Slovenskej republiky [www://volby.statistics.sk](http://www.volby.statistics.sk) verifikoval, avšak nezistil, že by žalobca bol kandidátom aj v iných voľbách do orgánov územnej samosprávy (2022) - okrem volieb primátora mesta Košice. Tento úkon uskutočnil správny súd práve prihliadajúc na petít podanej žaloby i keď si bol vedomý toho, že z právneho hľadiska by žalobca nemohol kandidovať vo všetkých volebných obvodoch na celom území Slovenskej republiky (voľby do orgánov územnej samosprávy 2022). Navyiac, sám žalobca v texte žaloby tvrdí, že kandidoval na funkciu primátora mesta Košice a len túto kandidatúru aj riadne preukazuje priamo prílohou č. 1 k podanej žalobe.

16. Pozornosti najvyššieho správneho súdu pritom neušlo, že z prílohy č. 1 k podanej žalobe vyplýva (k tomu pozri aj bod 10 tohto odôvodnenia), že žalobca kandidoval vo voľbách na obsadenie funkcie primátora Košíc ako kandidát politickej strany (STRANA MODERNÉHO SLOVENSKA (SMS)). Ako to však vyplýva z tohto odôvodnenia, žalobu vo veci nepodala politická strana - STRANA MODERNÉHO SLOVENSKA (SMS), ktorá by inak spĺňala podmienku aktívnej legitimácie podľa § 312c písm. b/ SSP, ale sám kandidát, čo za daných okolností znamená, že podmienky jeho aktívnej legitimácie bolo potrebné verifikovať vo vzťahu k § 312c písm. a/ SSP (k tomu pozri najmä body 9 až 14 tohto odôvodnenia). Navyiac, z registra politických strán a politických hnutí (MV SR) vyplýva, že štatutárnym orgánom politickej strany - STRANA MODERNÉHO SLOVENSKA (SMS) je „ústredný tajomník“, pričom ústredným tajomníkom tejto politickej strany je od 10. januára 2011 S. D. (D. XXXX/X, XXX XX J. J.), nie žalobca, t.j. je vylúčený aj taký výklad podanej žaloby, že táto bola podaná oprávneným subjektom, ktorý v nej však bol nesprávne špecifikovaný, čo by mohlo byť napr.

v prípade zhody v osobe kandidáta, ktorý by bol zároveň štatutárnym zástupcom politickej strany, za ktorú kandidoval.

17. Pre úplnosť správny súd záverom uvádza, že žalobca ako žalovaného v titulatúre žaloby označil „MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY“ a v riadku pod týmto textom uviedol: „Štátna komisia pre voľby a kontrolu financovania politických strán“ - s adresou: Pribinova 2, 812 72 Bratislava. Takto vymedzený subjekt žalovaného je pre toto súdne konanie nesprávny, keďže podľa § 312d písm. b/ SSP je žalovaným - starosta obce, starosta mestskej časti, primátor mesta alebo predseda samosprávneho kraja zvolený v napadnutých voľbách, ak sa konanie týka volieb starostu obce, primátora mesta, starostu mestskej časti alebo predsedu samosprávneho kraja.

18. Najvyšší správny súd navyše dopĺňa, že samotné vymedzenie žalovaného tak, ako tohto označil žalobca v texte žaloby (k tomu pozri aj bod 17 tohto odôvodnenia) je nesprávne aj z vecného hľadiska, keďže Štátna komisia pre voľby a kontrolu financovania politických strán (ďalej len „Štátna komisia“) nie je organizačnou zložkou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Podľa Štatútu Štátnej komisie schválenej Národnou radou Slovenskej republiky dňa 1. júla 2015 (schváleného uznesením Národnej rady Slovenskej republiky č. 1881) - (ďalej len „Štatút“) - je Štátna komisia „nezávislým orgánom“ na riadenie volieb a referenda a zisťovanie výsledkov volieb a referenda a na kontrolu financovania politických strán (čl. 2 ods. 1 štatútu). Tak súvisiaca všeobecne záväzná právna úprava (napr. § 276 SSP), ako aj rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. NS SR - sp.zn. 5Asan/15/2017) bez ďalšieho pripúšťajú pasívnu legitimáciu Štátnej komisie (v správnom súdnom konaní). Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov potom najvyšší správny súd dospel k záveru, že žalobu žalobca podal proti Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky (žalovaný v 1. rade) a proti Štátnej komisii pre voľby a kontrolu financovania politických strán (žalovaný v 2. rade), pričom však i takto vymedzený okruh žalovaných by bol v rozpore s § 312d SSP (k tomu pozri bod 17 tohto odôvodnenia).

19. Uvedené vady označenia žalovaného/žalovaných sú však vo vzťahu k výroku tohto rozhodnutia bez právnej relevancie, keďže dôvodom pre odmietnutie žaloby je skutočnosť, že sám žalobca nespĺňa zákonné predpoklady pre to, aby mohol byť v tomto konaní žalobcom podľa ktoréhokoľvek vymedzenia uvedeného v § 312c SSP. Pre účely rozhodovania o podanej žalobe preto najvyšší správny súd ani nenechal označenie, resp. vymedzenie žalovaného/žalovaných, ale zachoval vymedzenie obsiahnuté v texte žaloby, ktoré prevzal aj do záhlavia tohto rozhodnutia. Správne vymedzenie žalovaného/žalovaných by bolo relevantné pre účely ďalšieho konania v prípade, keby žalobca spĺňal podmienku aktívnej legitimácie, čo však z vyššie uvedených dôvodov nespĺňa.

20. Najvyšší správny súd konajúci podľa štvrtej časti, tretej hlavy, šiesteho dielu SSP - Konanie vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy - po zistení, že žaloba bola podaná včas (§ 312e SSP) ustálil, že žaloba bola podaná zjavne neoprávnenou osobou (§ 312c SSP).

21. Podľa § 97 SSP, ak tento zákon neustanovuje inak, správny súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže správny súd konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

22. Podľa § 98 ods. 1 písm. e/ SSP, správny súd uznesením odmietne žalobu, ak bola podaná zjavne neoprávnenou osobou.

23. Z vyššie uvedených dôvodov preto najvyšší správny súd žalobu ako podanú zjavne neoprávnenou osobou, t.j. z dôvodu nedostatku aktívnej procesnej legitimácie žalobcu - odmietol.

24. O náhrade trov konania bolo rozhodnuté podľa § 170 písm. a/ v spojení s § 168 SSP, lebo žaloba bola odmietnutá a žalovanému/žalovaným trovy konania nevznikli.

25. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 5:0.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.